

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA DELO

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 280 36 60

E: gp.irs@d.gov.si

www.id.gov.si

Številka: 007-17/2025/8-01214

Datum: 17. 3. 2026

Zadeva: PROGRAMSKE USMERITVE INŠPEKTORATA RS ZA DELO ZA LETO 2026

1. SPLOŠNO

Na podlagi 2. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17, v nadaljnjem besedilu: ZID-1) bo Inšpektorat RS za delo (v nadaljnjem besedilu: inšpektorat) v letu 2026 opravljal naloge inšpekcijskega nadzorstva nad izvajanjem zakonov, drugih predpisov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov s področja varnosti in zdravja pri delu, delovnih razmerij, minimalne plače, trga dela in zaposlovanja, dela in zaposlovanja tujcev, sodelovanja delavcev pri upravljanju in stavn, kot tudi opravljal inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem drugih predpisov, ki to izrecno določajo. V skladu z Zakonom o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOAA, 28/19, 189/20 – ZFRO, 196/21 – ZDOsk, 82/23 in 84/23 – ZDOsk-1, v nadaljnjem besedilu: ZSV) bo opravljal nadzorstvo nad izvajanjem dela javnih socialnovarstvenih zavodov, koncesionarjev in drugih pravnih ali fizičnih oseb, ki opravljajo socialnovarstvene storitve na podlagi dovoljenja za delo. Inšpektorat bo opravljal tudi inšpekcijski nadzor nad zakonitostjo dela izvajalcev postopkov za ugotavljanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij ter zakonitostjo dela komisij, in sicer na podlagi programa rednih nadzorov s tega področja.

2. NADZOR NA PODROČJU DELOVNIH RAZMERIJ

Inšpekcija za nadzor delovnih razmerij bo v letu 2026 izvajala različne vrste nadzorov, med katerimi bodo sistemski nadzori na vnaprej predvidenih področjih, usmerjeni tematski nadzori v dejavnostih z visokim tveganjem za kršitve delovnopravne zakonodaje ali na specifičnih področjih ter prioritetni nadzori, ki bodo temeljili na prijavah in pobudah delavcev, sindikatov, drugih delavskih organizacij ter ostalih deležnikov. Poleg tega bo izvajala nadzore primerov, ki jih bodo odstopili drugi nadzorni organi, ter druge nadzore v skladu s svojo stvarno pristojnostjo, pri čemer se bo opirala na podatke, analize podatkov in ocene tveganja.

2.1 Sistemski inšpekcijski nadzori

Delovno področje IRSD na področju delovnih razmerij je zelo obsežno in vključuje širok nabor institutov delovnega prava. Sistemski nadzori so namenjeni izboljšanju celovitega spoštovanja zakonodaje na področju delovnih razmerij. Izvajali se bodo pri delodajalcih in v dejavnostih, kjer je bilo v preteklih letih ugotovljeno večje število kršitev in obstaja tveganje za kršitve v prihodnosti. Na IRSD ne odstopamo od zagotavljanja osnovnih pravic delavcem. Nadzori bodo zajemali preverjanje spoštovanja pogodbenih obveznosti, predvsem glede plačila za delo,

nadalje zagotavljanja ustreznega delovnega časa in počitkov, varstva pravic delavcev tujcev in ranljivih skupin delavcev, preverjali bomo pravilnost vodenja evidenc na področju dela in socialne varnosti, zagotavljanje dela delavcev uporabniku, ter ugotavljali obstoj elementov delovnega razmerja pri sklepanju civilnopravnih pogodb.

Posebna pozornost bo namenjena naslednjim področjem:

2.1.1 Zaposlovanje tujcev in spoštovanje zakonodaje, ki ureja njihov status

Zaradi povečanih migracijskih tokov in pomanjkanja delovne sile se nadaljuje trend zaposlovanja tujcev iz oddaljenih tretjih držav. Izkušnje kažejo, da so tuji delavci zaradi kulturnih, družbenih in jezikovnih razlik ter oddaljenosti od svojih matičnih držav še posebej ranljivi, ko gre za spoštovanje njihovih pravic iz delovnega razmerja. Prav te razlike in ranljivost še povečujejo tveganje za kršitve njihovih pravic. Inšpektorat bo nadaljeval z izvajanjem nadzorov pri delodajalcih, ki zaposlujejo tujce, in pri tem sodeloval z Zavodom RS za zaposlovanje (ZRSZ), upravnimi enotami in drugimi nadzornimi organi. Nadzori bodo zajemali preverjanje:

- zakonitosti zaposlitve (veljavnost delovnega dovoljenja) in zagotavljanje plačila za delo (osnovna plača, upoštevanje minimum, dodatki, zimski ter letni regres),
- spoštovanja delovnega časa in pravice do počitkov,
- nastanitvenih pogojev, če jih zagotavlja delodajalec (higienski in bivanjski standardi),
- oziroma prepoznavanje indikatorjev prisilnega dela za namen delovnega izkoriščanja oziroma trgovine z ljudmi.

2.1.2 Čezmejne storitve in napoteni delavci

Zaradi prostega pretoka blaga, dela in storitev med državami članicami EU je omogočeno lažje in hitrejše gibanje delovne sile, kar hkrati prispeva k povečanju obsega čezmejnega izvajanja storitev. V takšnih razmerah IRSD izvaja nadzore tako nad slovenskimi delodajalci, ki napotujejo delavce na delo v druge države članice EU, kot tudi nad tujimi delodajalci, ki svoje delavce napotujejo na delo v Republiko Slovenijo. Posebna pozornost bo namenjena primerom napotenih delavcev iz tretjih držav, ki so sicer formalno zaposleni pri delodajalcu v drugi državi EU, dejansko pa opravljajo delo v Sloveniji.

Nadzori bodo temeljili na analizi prijav storitev, ki jih morajo opraviti delodajalci, pri čemer bo IRSD preverjal skladnost napotitev z veljavnimi obveznostmi in pravočasnostjo ter pravilnostjo predloženih podatkov. Izvajali se bodo v tesnem sodelovanju s FURS, Policijo ter ZZS. Poseben poudarek bo namenjen preverjanju spoštovanja pravic napotenih delavcev v skladu z določbami Zakona o čezmejnem izvajanju storitev.

2.1.3 Zagotavljanje dela delavcev uporabniku

Novela Zakona o urejanju trga dela uvaja pomembne spremembe na področju zagotavljanja dela delavcev uporabniku, pri čemer na novo opredeljuje, kaj šteje za opravljanje te dejavnosti. Po novi definiciji je zagotavljanje dela delavcev uporabniku vsako posredovanje delavca, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi s pravno ali fizično osebo, k uporabniku, pri katerem delavec opravlja delo pod nadzorom in v skladu z navodili uporabnika, ali pri katerem pretežno uporablja sredstvo za delo, ki je del izvajanja dejavnosti uporabnika in je v njegovi lasti, finančnem najemu ali ga je dal v najem oziroma zakup pravni ali fizični osebi, ki zagotavlja delo delavcev. Prav tako se za zagotavljanje dela šteje primer, ko delavec opravlja delo v prostorih, na delovišču ali v okviru izvajanja dejavnosti uporabnika ter je vključen v njegov delovni proces.

Inšpektorat bo izvajal nadzore nad delodajalci, ki zagotavljajo delo delavcev uporabniku, saj se na tem področju pogosto pojavljajo poskusi izigravanja zakonodaje. Posebna pozornost bo namenjena primerom nepravilne uporabe poslovnega sodelovanja. Prav tako bodo nadzori usmerjeni v odkrivanje primerov posredovanja delavcev iz tretjih držav brez ustreznih dovoljenj. Pomemben del nadzora bo tudi preverjanje morebitne neenake obravnave napotenih delavcev v primerjavi z delavci, zaposlenimi neposredno pri uporabniku.

V nadzorih bomo preverjali tako formalno skladnost delodajalcev, kar vključuje vpis v ustrezeni register ali evidenco, kot tudi dejansko izvajanje dejavnosti ter spoštovanje pravic delavcev v praksi. Za zagotavljanje učinkovitejšega in bolj celovitega nadzora bo Inšpektorat pri svojem delu tesno sodeloval z ZRSZ ter drugimi pristojnimi organi.

2.1.4. Delo na podlagi civilnopravnih pogodb v primeru obstoja delovnega razmerja

Sklepanje civilnih pogodb v primeru obstoja vseh elementov delovnega razmerja je prepovedano, v kolikor zakon ne določa drugače. Večjega števila prijav iz tega področja ne beležimo, vsaj dokler sodelovanje med delodajalcem in pogodbenim sodelavcem poteka res začasno ter je redno plačano. Ko pa takšna oblika dela prerase element začasnosti ali občasnosti in pride do konflikta med naročnikom dela ter izvajalcem, prekarni delavec marsikdaj poišče pravno pomoč, poda prijavo na inšpektorat oziroma vloži tožbo za ugotovitev obstoja delovnega razmerja. S klasičnih civilnopravnih pogodb (podjemna pogodba, pogodba o naročilu avtorskega dela) oziroma začasnih in občnih oblik dela (delo dijakov in študentov na podlagi napotnice študentskega servisa in začasno ali občasno delo upokojencev) se na trgu razraščajo nove oblike fleksibilnega, občasnega in začasnega dela. Te oblike marsikdaj prehitujejo normativno ureditev. Republika Slovenija je dolžna implementirati Direktivo o izboljšanju delovnih pogojev pri platformem delu, njena implementacija bo poskušala odgovoriti na delovnopravne izzive platformnega dela. Ugotavljanje kršitev ni enoznačno, inšpektorat v nadzorih v vsakem posameznem primeru ugotavlja, ali je sklenjena civilnopravna pogodba ustrezen pravni naslov in ali so izkazani elementi delovnega razmerja, na podlagi katerih bi morala pravna oseba s posameznikom skleniti delovno razmerje. Bistveno je ugotavljanje dejanskih okoliščin, ki kažejo kako se pogodbeno razmerje uresničuje v praksi in ne poimenovanje razmerja s strani pogodbenih strank ali status pogodbenih strank.

V primeru začasnega in občasnega dela upokojencev po Zakonu o urejanju trga dela gre za posebno obliko civilnopravnega razmerja, ki omogoča upokojencem, da delajo brez izgube pokojnine, delo pa lahko vsebuje elemente delovnega razmerja in torej predstavlja dopustno izjemo. Inšpektorat bo v teh primerih preverjal ali gre dejansko za začasno delo ali prikrito redno zaposlitev, vodenje evidenc o opravljenem delu in morebitne prekoračitve dovoljenega števila ur pri začasnem in občasnem delu upokojencev ali v koledarskem letu izplačan dohodek, ki presega najvišji dovoljeni dohodek.

Inšpektorat bo tako še naprej namenjal pozornost različnim oblikam dela, ki jih delavci ne opravljajo v okviru delovnega razmerja, pri čemer to ni njihova prostovoljna odločitev.

2.2. Usmerjeni inšpekcijski nadzori

V letu 2026 načrtujemo izvedbo več usmerjenih nadzorov nad spoštovanjem zakonov in drugih predpisov s področja delovnopravne zakonodaje. Nadzori bodo razporejeni skozi različna obdobja leta, pri čemer bodo trajanje, način izvedbe in obseg določeni posebej za vsak posamezen nadzor. Pri načrtovanju se ne osredotočamo na široko pokrivanje številnih področij, temveč na tista, pri katerih lahko z usmerjenim nadzorom bistveno prispevamo k doslednejšemu uresničevanju delovnopravnih predpisov. Inšpektorat se bo hkrati sproti odzival na zaznane izzive ter po potrebi organiziral dodatne usmerjene nadzore pri zavezancih oziroma

na tistih področjih in v dejavnostih, kjer bodo analize pokazale povečano tveganje za kršitve pravic delavcev. Za te nadzore je značilno, da temeljijo na analizi tveganj za posamezne dejavnosti ali področja, kot so na primer gradbeništvo, gostinstvo ali delo tujcev, izvajajo se v določenih časovnih obdobjih, denimo sezonsko ali intervalno, ter lahko vključujejo sodelovanje večjega števila inšpektorjev, tudi v okviru skupnih nadzorov z inšpektorji za varnost in zdravje pri delu ter drugimi inšpekcijami.

Inšpektorat bo v letu 2026 posebno pozornost namenil naslednjim dejavnostim:

2.2.1. Akcija nadzora pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnost gradbeništva

Gradbeništvo tudi v letu 2026 ostaja ena izmed najbolj izpostavljenih dejavnosti z vidika ocene tveganja za kršitve delovnopravne zakonodaje. Kljub določenemu izboljšanju na področju plačila za delo, Inšpektorat še vedno pogosto ugotavlja sistemske nepravilnosti na drugih področjih, zlasti v povezavi:

- s pogodbami o zaposlitvi (delo brez pogodbe, zloraba pogodb za določen čas),
- z delovnim časom in vodenjem evidenc o izrabi delovnega časa (nepopolno ali fiktivno vodenje),
- z zaposlovanjem in delom tujcev (delo brez oziroma v nasprotju z izdanimi delovnimi dovoljenji, neustrezni bivanjski pogoji),
- z izigravanjem zakonodaje na področju poslovnega sodelovanja med subjekti, v gradbeništvu so odnosi med subjekti pogosto urejeni z različnimi oblikami pogodb (pisnimi ali ustnimi), kar ustvarja nepregledne in prepletene poslovne odnose, ki otežujejo nadzor in omogočajo izogibanje zakonskim obveznostim.

Inšpektorat zato načrtuje intenzivno izvajanje ciljno usmerjenih nadzorov, pri katerih bo sodelovalo večje število inšpektorjev za delo, obenem pa bo zagotovljeno tudi tesno medinstitucionalno sodelovanje z drugimi nadzornimi organi. Pri tem je predvideno zlasti vključevanje FURS, Policije ter ZRSZ.

Poudarki nadzora bodo:

- preverjanje pogojev za delo napotenih delavcev in spoštovanje določb ZČmIS-1,
- zaposlovanje delavcev iz tretjih držav, tudi z vidika izpolnjevanja bivanjskih in higienskih standardov za nastanitev tujcev, ki so zaposleni ali delajo v RS (če nastanitev zagotavlja delodajalec oziroma naročnik dela),
- zagotavljanje zakonitega plačila za delo (osnovna plača, upoštevanje minimum, delovna uspešnost, dodatki, zimski ter letni regres),
- spoštovanje delovnega časa in počitkov ter vodenje evidenc o izrabi delovnega časa,
- ugotavljanje indikatorjev prisilnega dela za namen delovnega izkoriščanja oziroma trgovine z ljudmi.

2.2.2. Akcija nadzora pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnost gostinstva

Zaradi sezonske narave dela, pogostega zaposlovanja tujcev in uporabe fleksibilnih oblik dela se v praksi pogosto pojavljajo številne nepravilnosti, ki se najizraziteje kažejo na več ključnih področjih. Med najpogostejšimi so kršitve glede plačila za delo, kot so neizplačevanje ali zamude pri izplačilu plač, regresa za letni dopust ter dodatkov za delo ob nedeljah, praznikih in ponoči. Pogoste so tudi nepravilnosti pri organizaciji delovnega časa in zagotavljanju počitkov, zlasti delo preko polnega delovnega časa brez odredb, neupoštevanje prepovedi opravljanja dela preko polnega delovnega časa ter neustrezno zagotavljanje počitkov. Izstopa tudi neustrezno evidentiranje izrabe delovnega časa, ki ni skladno z določbami Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti (ZEPDSV). Poleg tega se pogosto pojavljajo nepravilnosti

pri zaposlovanju in delu tujcev ter sklepanju pogodb civilnega prava v primerih, ko so podani vsi elementi delovnega razmerja.

Zaradi navedenih okoliščin Inšpektorat načrtuje izvajanje ciljno usmerjenih nadzorov, pri čemer bo v času turistične sezone zagotovljena povečana prisotnost inšpektorjev na terenu. Nadzori bodo potekali v tesnem sodelovanju z drugimi nadzornimi organi, zlasti s FURS, Policijo ter ZRSZ, kar bo omogočilo učinkovitejše odkrivanje nepravilnosti in hitrejše ukrepanje v primerih ugotovljenih kršitev.

Pri nadzorih bomo posebno pozornost namenili ključnim vidikom, in sicer preverjanju pogodb o zaposlitvi in prijav v socialna zavarovanja, zagotavljanju zakonitega plačila za delo, kar vključuje osnovno plačo z upoštevanjem minimalnih standardov, delovno uspešnost, pripadajoče dodatke ter izplačilo zimskega in letnega regresa. Poudarek bo tudi na nadzoru razporejanja delovnega časa in zagotavljanja predpisanih počitkov ter na preverjanju spoštovanja določb Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti (ZEPDSV). Posebna skrb bo namenjena zaposlovanju delavcev iz tretjih držav, in sicer tako z vidika zakonitosti zaposlitve kot tudi izpolnjevanja ustreznih bivalnih in higienskih standardov za njihove nastanitve, kadar te zagotavlja delodajalec ali naročnik dela. Prav tako bodo nadzori usmerjeni v odkrivanje indikatorjev prisilnega dela za namen delovnega izkoriščanja ali trgovine z ljudmi ter v primere sklepanja pogodb civilnega prava, kadar so izpolnjeni vsi elementi delovnega razmerja.

2.2.3. Akcija nadzora pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnost čistilnih servisov

Dejavnost čistilnih servisov je pogosto povezana s slabšimi delovnimi pogoji, nizkimi plačami, zunanjim izvajanjem storitev ter pogostim zaposlovanjem tujcev, kar ustvarja okolje z visoko stopnjo tveganja za kršitve delovnopravne zakonodaje. Zaradi teh okoliščin IRSD načrtuje izvedbo ciljno usmerjenih nadzorov, pri čemer bo v urbanih središčih in javnih ustanovah prisotno večje število inšpektorjev za delo. Nadzori bodo potekali tudi v tesnem sodelovanju z drugimi nadzornimi organi, zlasti FURS, Policijo in ZRSZ.

Poudarki nadzora:

- preverjanje pogodb o zaposlitvi in prijav v zavarovanja,
- zagotavljanje zakonitega plačila za delo (osnovna plača, upoštevanje minimum, delovna uspešnost, dodatki, zimski in letni regres),
- razporejanje delovnega časa in zagotavljanje počitkov,
- nadzor nad spoštovanjem določb ZEPDSV,
- zaposlovanje delavcev iz tretjih držav, tudi z vidika izpolnjevanja bivanjskih in higienskih standardov za nastanitev tujcev, ki so zaposleni ali delajo v RS (če nastanitev zagotavlja delodajalec oziroma naročnik dela),
- ugotavljanje indikatorjev prisilnega dela za namen delovnega izkoriščanja ali trgovine z ljudmi.

Plačilo za delo že vrsto let ostaja najpogostejše ugotovljena kršitev delovnopravne zakonodaje v zasebnem sektorju. S kontinuiranim nadzorom želi Inšpektorat poudariti pomembnost spoštovanja osnovnih pravic delavcev in zmanjšati pogostost teh kršitev. Zato sta na tem področju v letu 2026 načrtovani dve usmerjeni akciji, s katerima bo IRSD okrepil nadzor nad izplačevanjem plač, regresov, dodatkov ter drugih prejemkov iz delovnega razmerja, hkrati pa spodbudil delodajalce k doslednemu upoštevanju zakonskih obveznosti.

2.2.4. Akcija nadzora nad izplačilom letnega in zimskega regresa

Kljub izboljšanju stanja, Inšpektorat na področju izplačila letnega regresa ugotavlja večje število kršitev, zlasti zamude pri izplačilu letnega regresa, neupoštevanje pravice do sorazmernega

dela letnega regresa, izplačevanje letnega regresa v več obrokih ali vključevanje v redno plačo in neenakega obravnavanja pri izplačilu le tega. V letu 2025 se je uvedla nova delovnopravna pravica delavcev, to je pravica do zimskega regresa, ki je obvezen prejemek iz delovnega razmerja na podlagi Zakona o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov.

V sodelovanju s FURS bo Inšpektorat analiziral podatke o zamudah in neporočanju izplačil za bolj ciljno usmerjene nadzore. Tako bodo nadzori usmerjeni v targetirane delodajalce, zlasti tam, kjer je prizadetih več zaposlenih. Cilj je odkrivanje sistemskih kršitev. V okviru izvajanja akcije bomo obravnavali tudi prejete prijave.

2.2.5. Akcija nadzora nad izvajanjem določb ZDR-1, ki se nanašajo na izplačilo plače in regresa in določb Zakona o minimalni plači

Pri obračunu plače mora delodajalec upoštevati minimalne standarde, določene z zakonom ali s kolektivno pogodbo, ki ga neposredno zavezuje. Kljub temu nadzori pogosto razkrivajo različne nepravilnosti. Med najpogostejšimi so nepravilno obračunani dodatki za nočno delo, delo ob nedeljah in praznikih, neustrezno vključevanje dodatkov v osnovo za minimalno plačo, pa tudi zamude pri izplačilih plač.

Plača mora biti delavcu izplačana najkasneje do 18. dne v mesecu za pretekli mesec, kot to določa zakonodaja. IRSD bo v letu 2026 posebno pozornost namenil predvsem delodajalcem, pri katerih se pojavljajo ponavljajoče se ali sistematične zamude pri izplačilih, še posebej če gre za delodajalce z večjim številom zaposlenih, saj takšne zamude pomenijo resno in dolgotrajno poseganje v socialni položaj delavcev. Plače, povračila stroškov v zvezi z delom in drugi prejemki se morajo praviloma izplačevati preko bančnega računa delavca, skladno z zakonskimi določbami. Delodajalec je dolžan najkasneje do izteka plačilnega dne delavcu izdati pisni obračun plače, v skladu z drugim odstavkom 135. člena ZDR-1. Pisni obračun predstavlja verodostojno listino, kar pomeni, da lahko delavec na njegovi podlagi neposredno predlaga sodno izvršbo, če plača ni bila izplačana. Zato je še toliko pomembneje, da delavec obračun prejme pravočasno in v celoti, saj mu omogoča učinkovito pravno varstvo v primeru kršitev.

Ugotavljamo, da delavci v primerih kršitev glede izplačila plače razmeroma hitro poiščejo pomoč pri IRSD, kar prispeva k večjemu številu obravnavanih zadev in posledično tudi k večjemu številu ugotovljenih kršitev na tem področju. Povečana statistika tako ni zgolj odraz obsega kršitev, temveč tudi rezultat okrepljene aktivnosti inšpektorata ter večje pripravljenosti delavcev, da nepravilnosti prijavijo. V okviru izvajanja usmerjene akcije bomo zato obravnavali tudi vse prejete prijave.

2.3. Prioritetni inšpekcijski nadzori

V letu 2026 bodo prioritetni inšpekcijski nadzori IRSD usmerjeni v obravnavo tistih primerov, pri katerih je prednostna obravnava utemeljena z vidika javnega interesa. Prednost bodo imele zadeve, povezane z zatrtjevanimi kršitvami, ki imajo znatne finančne posledice za delavce ali državo, primeri večkratnih oziroma ponavljajočih se kršitev, ki kažejo na očitno nezakonito poslovanje zavezanca, ter primeri, pri katerih je pri posameznem delodajalcu ugotovljeno večje število kršitev. Nadalje bodo kot prioritetni obravnavani tudi primeri, ki nakazujejo na neurejeno področje ali širšo sistemsko problematiko, pa tudi tisti, pri katerih je nadaljnje delo drugih pristojnih organov odvisno od ugotovitev IRSD. Posebne pozornosti bodo deležni tudi primeri, v katerih je na istega zavezanca vloženi več različnih prijav.

Nadzori bodo prednostno izvedeni v primerih, kjer iz prejete prijave izhaja nedvoumna verjetnost izdaje prepovedne odločbe po 19. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZID-1), pa

tudi takrat, ko se prijava nanaša na kršitve pravic večjega števila delavcev, zlasti na področjih, za katera je pristojen IRSD.

Zaradi velikega števila prijav bo IRSD izvajal razvrščanje zadev po prioriteti, pri čemer bo upošteval težo očitanih kršitev za prizadete delavce, obseg kršitev, naravo varovanih vrednot ter potrebo po učinkoviti uporabi razpoložljivih virov.

2.4. Drugi usmerjeni nadzori

2.4.1. Sodelovanje v evropskih akcijah

Kot vsako leto doslej bo IRSD tudi v letu 2026 sodeloval v skupni evropski akciji JAD 2026 (Joint Action Day), ki poteka v okviru orodja EMPACT in v sodelovanju z Europolom. Na podlagi spremljanja razmer, ugotovitev iz inšpekcijskih postopkov ter informacij, ki jih IRSD prejme od drugih nadzornih organov (FURS in Policije), sindikatov in delavskih organizacij, bomo določili dejavnosti oziroma področja ter izbrali konkretne zavezanke, pri katerih bodo opravljeni inšpekcijski nadzori. Pri izvajanju nadzorov bodo inšpektorji posebno pozornost namenjali prepoznavanju morebitnih okoliščin delovnega izkoriščanja ali prisilnega dela, ki lahko nakazujejo na sum trgovine z ljudmi. V primerih, ko bodo zaznane okoliščine, ki po Kazenskem zakoniku predstavljajo kazniva dejanja, pomembna za varstvo temeljnih pravnih vrednot, bo IRSD takšne primere nemudoma naznanil Policiji. IRSD bo sodeloval tudi pri skupnih in usklajenih nadzorih, ki jih pri čezmejnih postopkih koordinira in podpira Evropski organ za delo (ELA).

2.5. Prioritetni inšpekcijski nadzori na osnovi prejetih pobud in prijav

V letu 2026 bodo prioriteten obravnavani inšpekcijski nadzori, ki iz prijav ali pobud nakazujejo verjetnost hujših kršitev z vidika javnega interesa. Mednje sodijo:

- kršitve delovnopravne zakonodaje z večjimi finančnimi posledicami,
- kršitve, delovnopravne zakonodaje, ki kažejo na očitno nezakonito ravnanje zavezanca iz stvarne pristojnosti IRSD,
- zadeve, od katerih so odvisne ugotovitve drugih organov ali institucij,
- ponavljajoče se ali sistemske kršitve delovnopravne zakonodaje,
- večje število prijav zoper istega zavezanca.

Posebna pozornost bo namenjena primerom, kjer obstaja verjetnost izdaje prepovedne odločbe po 19. členu ZID-1, ter kršitvam pravic večjega števila delavcev pri posameznem zavezancu.

Zaradi obsega prijav bo izvedeno razvrščanje po prioriteti, glede na težo kršitev, prizadete vrednote in obseg nepravilnosti, z namenom učinkovite rabe virov in doslednega spoštovanja delovnopravne zakonodaje.

2.6. Redni nadzori v skladu z Zakonom o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah

IRSD bo v letu 2026 izvajal redne nadzore pri izvajalcih postopkov za ugotavljanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij, in sicer na podlagi sprejetega Programa rednih inšpekcijskih nadzorov za leto 2026. Pri tem bo poudarek namenjen predvsem preverjanju zakonitosti dela izvajalcev postopkov, zagotavljanju strokovnosti in zakonitosti dela izpitnih komisij ter preverjanju skladnosti njihovega delovanja z določbami Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah.

2.7. Sodelovanje z drugimi institucijami

IRSD bo tudi v letu 2026 stremel k čim bolj učinkovitemu sodelovanju z drugimi državnimi institucijami, tako na področju preventivnega kot represivnega delovanja. Nadaljevali bomo z dobrim sodelovanjem z resornim ministrstvom, kateremu bomo redno posredovali informacije o ugotovitvah iz inšpekcijskih nadzorov ter oblikovali predloge za spremembe predpisov, ki bodo temeljili na dejansko zaznanih potrebah in sistemskih pomanjkljivostih.

Za učinkovito prepoznavanje, preprečevanje, obvladovanje in reševanje težav, ki jih zaznavamo pri izvajanju naše vloge na področju delovnih razmerij, bomo še naprej krepili tvorno povezanost z nadzornimi organi, socialnimi partnerji, nevladnimi organizacijami in drugimi deležniki. Sodelovanje bo potekalo tako na sistemski kot na operativni ravni, pri čemer bo posebna pozornost namenjena sodelovanju s Policijo in Finančno upravo RS (FURS). Prav tako bomo skrbeli za učinkovito izmenjavo podatkov z Zavodom RS za zaposlovanje (ZRSZ) ter Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), saj je hitro in natančno posredovanje informacij ključno za uspešno razreševanje izzivov na področju delovnih razmerij.

Inšpektorji bodo dejavno sodelovali z drugimi nadzornimi organi v okviru skupnih akcij ali usklajenih nadzorov, ki bodo organizirani glede na specifične primere ali regijske potrebe. Ključni partnerji pri teh aktivnostih bodo Policija, FURS, Inšpektorat RS za infrastrukturo, Tržni inšpektorat RS ter drugi organi, odvisno od narave posameznega primera.

Prizadevali si bomo za povečanje neposredne izmenjave podatkov ter za spodbujanje intenzivnejšega sodelovanja med pristojnimi organi, tudi na mednarodni ravni. IRSD bo še naprej aktivno sodeloval pri čezmejnih nadzorih v okviru Evropskega organa za delo (ELA) ter pri drugih mednarodnih pobudah in aktivnostih.

2.8. Ureditvena in prekrškovna vloga IRSD

IRSD bo tudi v letu 2026 z izdajanjem upravnih odločb in izrekanjem sankcij ohranjal svojo ključno vlogo ureditvenega in prekrškovnega organa. Poseben poudarek bo namenjen zavezancem, pri katerih se pojavljajo večkratne ali posebej resne kršitve, saj takšni primeri zahtevajo strožje in restriktivnejše ukrepe, da se zagotovi spoštovanje delovnopravne zakonodaje ter učinkovito zaščiti pravice delavcev.

2.9. Preventivna vloga in osveščanje javnosti

Inšpektorat bo tudi v letu 2026 nadaljeval z aktivnostmi, usmerjenimi v večjo informiranost, preglednost in podporo deležnikom na področju delovnih razmerij. Ključni poudarki bodo namenjeni osveščanju javnosti o pravicah in dolžnostih, ki izhajajo iz delovne zakonodaje. Prav tako bo Inšpektorat nadaljeval z objavljanim stališč, poročil o hujših kršitvah in izvedenih ukrepih. Pomemben del aktivnosti bo tudi nudenje strokovne pomoči delodajalcem in delavcem pri razlagi in izvajanju zakonov, kolektivnih pogodb in drugih aktov.

2.10. Izobraževanje in usklajevanje praks

Za zagotavljanje strokovnosti, doslednosti in enotne prakse pri izvajanju nalog bo IRSD tudi v letu 2026 organiziral številne notranje aktivnosti, namenjene krepitvi znanja in izboljšanju delovanja organa. Med ključnimi ukrepi bodo dodatna izobraževanja in usposabljanja za inšpektorje. Prav tako bo pomembno usklajevanje praks, s katerim bo zagotovljeno poenoteno izvajanje predpisov in enaka obravnava zavezancev ne glede na regijo ali posameznega inšpektorja. IRSD bo nadalje aktivno sodeloval v medresorskih delovnih skupinah, komisijah in drugih strokovnih telesih. Pomemben del delovanja ostaja tudi politika kakovosti, ki predstavlja

enega temeljnih elementov poslovanja in je vgrajena tako v strateške usmeritve kot v cilje in vrednote organa.

3. NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

Republika Slovenija je sprejela Resolucijo o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu za obdobje 2018–2027 (Uradni list RS, št. 23/18, ReNPVZD). Resolucija se osredotoča na ključne cilje, kot so zmanjšanje števila nezgod pri delu za 20 % do leta 2027, zagotavljanje varne uporabe nevarnih kemičnih snovi v delovnih procesih, nadomeščanje nevarnih kemikalij z manj nevarnimi ter zagotavljanje kakovostnega izvajanja strokovnih nalog s področja varnosti pri delu.

V okviru akcijskega načrta, pripravljenega za obdobje 2024–2027, so med prioritetskimi nalogami, povezanimi z inšpekcijskimi nadzori, predvidene naslednje usmerjene aktivnosti:

- izvedba usmerjene akcije v dejavnosti gradbeništva,
- izvedba usmerjene akcije »reprezentativni vzorec«,
- izvedba usmerjene akcije glede izpostavljenosti nevarnim kemičnim snovem,
- izvedba usmerjene akcije glede izvajanja strokovnih nalog s področja varnosti pri delu.

Poleg navedenih aktivnosti bodo v letu 2026 izvedeni tudi drugi usmerjeni nadzori, kar je razvidno iz nadaljevanja. Z usmerjenimi inšpekcijskimi nadzori želi IRSD delovati proaktivno in preventivno, s ciljem dvigniti raven varnosti in zdravja pri delu (VZD) v Sloveniji, zmanjšati število nezgod pri delu ter s tem povezanih poškodb, ter aktivno prispevati k razvoju varnostne kulture. Osrednji namen teh nadzorov je zagotoviti višjo raven spoštovanja obveznosti delodajalcev ter pravic in obveznosti delavcev na področju VZD.

V letu 2026 so predvidene naslednje usmerjene akcije oziroma inšpekcijski nadzori:

1. Usmerjena akcija na gradbiščih in deloviščih.
2. Usmerjena akcija »reprezentativni vzorec«.
3. Usmerjena akcija glede izvajanja strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu.
4. Usmerjena akcija s področja VZD glede zagotavljanja varne delovne opreme.
5. Usmerjena akcija glede nevarnih kemičnih snovi.
6. Usmerjena akcija glede zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu pri odstranjevanju azbesta.
7. Usmerjeni inšpekcijski nadzori glede dela na prostem (stalnih ali začasnih delovnih mestih) pri visokih temperaturah.
8. Usmerjena akcija s področja VZD v gozdarstvu.

3.1. Usmerjena akcija na gradbiščih in deloviščih

Gradbeništvo že vrsto let predstavlja eno izmed dejavnosti z najvišjo stopnjo tveganja za nezgode pri delu, pri čemer so posledice pogosto hude, vključno s smrtnimi žrtvami. V zadnjih letih so se prav na gradbiščih zgodile največje delovne nesreče s smrtnim izidom. Da bi dosegli zmanjšanje števila nezgod pri delu, skladno s cilji Resolucije o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu za obdobje 2018–2027, je ključen stalen in dosleden nadzor na gradbiščih ter deloviščih, kjer se izvajajo gradbena dela.

Inšpektorat bo tudi v letu 2026 nadaljeval z nadzorom izvajalcev del na gradbiščih in deloviščih, kjer se izvajajo kratkotrajna dela, še posebej v režiji obrtnikov. Nadzor bo vključeval tudi preverjanje dela koordinatorjev za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih ter naročnikov gradbenih in vzdrževalnih del.

Pri izvajanju nadzorov bodo inšpektorji posebno pozornost namenili:

- zavarovanju nevarnih delovnih mest, s poudarkom na varovanju pred padci z višine in v globino,
- varnostnim ukrepom pri delu na strehah, izkopih in odrih,
- zagotavljanju in uporabi osebne varovalne opreme,
- ustreznosti električnih inštalacij,
- ustreznosti in varnosti uporabljene delovne opreme ter drugih sredstev za delo.

Nadzori bodo potekali enakomerno skozi vse leto po vseh regijah Republike Slovenije. Pri tem se bo uporabljal seznam aktivnih gradbišč, pripravljen na podlagi prijav o začetku del na gradbiščih, kar zahteva veljavna zakonodaja.

V določenih obdobjih bodo inšpekcijski nadzori potekali v sodelovanju z inšpektorji s področja delovnih razmerij, da se zagotovi celovit pristop. Po potrebi in v skladu s predhodno sklenjenimi dogovori pa se bodo v nadzore vključevali tudi drugi pristojni organi, kot sta FURS in Policija.

3.2. Usmerjena akcija »reprezentativni vzorec«

Cilj izvajanja te akcije je povečati število nadzorov in s tem izboljšati raven varnosti in zdravja pri delu pri čim večjem številu delodajalcev v RS.

Poleg tega poročila inšpektorjev nudijo pomemben vpogled v dejansko stanje na področju varnosti in zdravja pri delu v državi. Usmerjena akcija bo potekala skozi celotno leto 2026, pri čemer bodo inšpektorji preverjali najpomembnejše dejavnike tveganja za varnost in zdravje pri delu, kot so:

- ocenjevanje tveganj,
- usposabljanje delavcev za varno opravljanje dela,
- zagotavljanje zdravstvenih pregledov delavcev,
- preiskovanje škodljivosti delovnega okolja,
- zagotavljanje varne delovne opreme,
- uporaba ustrezne osebne varovalne opreme,
- sodelovanje delavcev pri obravnavi vprašanj varnosti in zdravja pri delu,
- prijavljanje nezgod pri delu inšpektoratu.

V letu 2026 bomo, podobno kot v preteklih letih, s pomočjo metodologije naključnih števil iz poslovnega registra, ki ga vodi Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (AJ PES), izbrali reprezentativni vzorec določenega števila subjektov, pri katerih bodo opravljeni inšpekcijski nadzori. Vzorec bo reprezentativen glede na število zaposlenih in dejavnost. Naključen izbor bo opravljen izmed v Republiki Sloveniji aktivnimi subjekti, ki po podatkih registra zaposlujejo dva ali več delavcev.

Z izvedbo te akcije želi inšpektorat okrepiti nadzor in s tem posredno spodbuditi delodajalce k večji odgovornosti pri zagotavljanju varnega in zdravega delovnega okolja. Prav tako bo akcija pripomogla k razumevanju širše slike o stanju varnosti in zdravja pri delu ter k oblikovanju usmerjenih ukrepov za izboljšave na tem področju.

3.3. Usmerjena akcija glede izvajanja strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu

Ta usmerjena akcija je načrtovana v okviru akcijskega načrta za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu za leti 2025 in 2026. IRSD ugotavlja, da je pri izvajanju strokovnih nalog VZD, ki jih opravljajo strokovni delavci, tudi tisti iz strokovnih služb z

dovoljenjem za delo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), še veliko prostora za izboljšave.

V sklopu te usmerjene akcije bo posebna pozornost namenjena preverjanju izvajanja strokovnih nalog, ki jih predpisuje prvi odstavek 29. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11; v nadaljevanju: ZVZD-1). Ta določa, da mora strokovni delavec za varnost pri delu izvajati celovit nabor nalog, ki predstavljajo temelj za učinkovito obvladovanje tveganj in zagotavljanje varnega delovnega okolja. Med ključne naloge sodijo:

1. Svetovanje delodajalcu pri načrtovanju, izbiri, nakupu in vzdrževanju sredstev za delo.
2. Svetovanje glede opreme delovnih mest in delovnega okolja.
3. Usklajevanje ukrepov za preprečevanje psihosocialnih tveganj.
4. Izdelava strokovnih podlag za izjavo o varnosti.
5. Opravljanje obdobjnih preiskav škodljivosti v delovnem okolju.
6. Opravljanje obdobjnih pregledov in preizkusov delovne opreme.
7. Izvajanje notranjega nadzora nad ukrepi za varno delo.
8. Izdelava navodil za varno in zdravo delo.
9. Spremljanje nezgod pri delu, odkrivanje njihovih vzrokov ter priprava poročil s predlogi ukrepov.
10. Priprava in izvajanje usposabljanja delavcev za varno delo.
11. Sodelovanje z izvajalcem medicine dela.

3.4. Usmerjena akcija s področja varnosti in zdravja pri delu glede zagotavljanja varne delovne opreme

Iz leta v leto opazujemo, da je glede zagotavljanja varne delovne opreme veliko kršitev, in sicer tako glede zagotavljanja periodičnih pregledov in preizkusov v predpisanem roku, ki ne sme biti daljši kot 3 leta, kot samo kvaliteto izvedenih pregledov in preizkusov. Prav tako so pogosto težave zaradi nespoštovanja navodil za varno delo, odstranitve varnostnih komponent (pokrovov, zaščit itd.), nedelujočih varnostnih stikal in elementov, improvizacija, nepravilne uporabe delovne opreme, podcenjevanja nevarnosti itd. Prav tako je veliko nezgod pri delu in s tem poškodb posledica nepravilnosti povezanih z delovno opremo. Z akcijo želimo doseči spoštovanje obveznosti, ki jih delodajalcu predpisuje 19. člen ZVZD-1, in sicer, da mora v predpisanih rokih zagotavljati periodične preglede in preizkuse delovne opreme ter zagotavljati uporabo varne delovne opreme. Posledično želimo doseči zmanjšanje nezgod pri delu povezanih z delovno opremo.

3.5. Usmerjena akcija glede izpostavljenosti nevarnim kemičnim snovem

Ta usmerjena akcija je bila načrtovana v okviru akcijskega načrta za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu za leto 2025. Usmerjeno akcijo bomo izvajali tudi v letu 2026. Izvajanje akcije je še posebej smiselno zaradi nedavnih sprememb v relevantni zakonodaji, ki vplivajo na področje varnosti in zdravja pri delu. Pomembno je izpostaviti, da je bil leta 2023 sprejet Pravilnik o poklicnih boleznih, pri čemer ugotovljene poklicne bolezni, povezane z neustrezno uporabo nevarnih snovi, predstavljajo ključno tveganje za delavce.

V okviru te akcije bo posebna pozornost namenjena varnemu rokovanju z rakotvornim formaldehidom v slovenskih bolnišnicah, varilnim proizvodnim postopkom, pri katerih so delavci izpostavljeni varilnim plinom in prahu, ter drugim dejavnostim, kjer prihaja do izpostavljenosti nevarnim kemičnim snovem. Namen teh usmerjenih aktivnosti je zmanjšati tveganja za zdravje delavcev ter zagotoviti dosledno izvajanje predpisov na področju varnosti in zdravja pri delu.

Pri nadzoru na področju varnosti in zdravja pri delu, kjer so delavci izpostavljeni nevarnim kemičnim snovem, bo posebna pozornost usmerjena v naslednje ključne elemente:

- preverilo se bo, ali je na delovnih mestih, kjer so prisotne nevarne kemične snovi, izdelana ustrežna ocena tveganja za varnost in zdravje delavcev,
- presojala se bo kakovost ocene tveganja, njena skladnost z dejanskimi delovnimi razmerami ter upoštevanje zakonskih zahtev in strokovnih smernic,
- ugotavljalo se bo, ali je obseg zdravstvenega nadzora delavcev skladen z ugotovljenimi tveganji, določenimi v oceni tveganja. Poudarek bo na zagotavljanju ustrezne preventive in pravočasni identifikaciji tveganj za zdravje delavcev,
- preverjalo se bo, ali programi usposabljanja in preizkusi usposobljenosti vključujejo vsebine, ki zagotavljajo, da so delavci ustrezno usposobljeni za delo z nevarnimi kemičnimi snovmi.
- posebna pozornost bo namenjena preverjanju, ali usposabljanje pokriva tveganja, povezana s specifičnimi nevarnimi snovmi, ter ali delavci razumejo pravilno uporabo varnostnih ukrepov,
- preverjala se bo skladnost izvajanja meritev nevarnih kemičnih snovi z določili standarda SIST EN 689, ki določa strategijo za ugotavljanje skladnosti izpostavljenosti s mejami poklicne izpostavljenosti,
- poseben poudarek bo namenjen preverjanju kolektivnih ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti nevarnim kemičnim snovem, kot je ustrezno prezračevanje delovnih prostorov,
- preverjala se bo določitev kolektivnih varnostnih ukrepov, kot je ustrezno prezračevanje delovnih prostorov, in individualnih varnostnih ukrepov, vključno s pravilno izbiro, uporabo, zamenjavo in shranjevanjem osebne varovalne opreme, skladno z določbami Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim, mutagenim ali reprotoksičnim snovem pri delu.

3.6. Usmerjena akcija glede zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu pri odstranjevanju azbesta

Inšpektorat v letu 2026 načrtuje izvedbo usmerjene akcije, namenjene preverjanju zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu pri odstranjevanju azbesta. Poleg tega je v okviru SLIC (Senior Labour Inspectors' Committee) za naslednje leto predvidena evropska kampanja, ki bo prav tako usmerjena v zagotavljanje varnega odstranjevanja azbesta.

V sklopu te akcije bo pozornost namenjena predvsem:

- oceni tveganja,
- spoštovanju prepovedi in omejitev,
- obveščanju pristojnega organa (IRSD) o pričetku izvajanja aktivnosti glede odstranjevanja azbestnih izdelkov,
- izvajanju organizacijskih ukrepov,
- opravljanju meritev,
- mejnim vrednostim,
- osebni varovalni opremi,
- varnostnim ukrepom pri povečani izpostavljenosti,
- načrtu dela,
- usposabljanju za varno delo,
- dovoljenju za odstranjevanje azbesta,
- obveščanju in seznanjanju delavcev,
- zdravstvenem nadzoru,
- evidencah.

V akcijo bodo vključeni vsi inšpektorji, ki delujejo na področju varnosti in zdravja pri delu, saj je celovita udeležba ključna za učinkovito izvajanje nadzorov pri odstranjevanju azbesta, kjer so tveganja za zdravje delavcev izjemno visoka. Za zagotavljanje enotne, strokovne in usklajene

izvedbe nadzorov bo IRSD v drugi polovici marca 2026 predvidoma organiziral tako teoretično kot praktično usposabljanje inšpektorjev v obliki delavnice.

3.7. Usmerjeni inšpekcijski nadzori glede dela na delovnih mestih na prostem (stalnih ali začasnih) pri visokih temperaturah

Spremembe Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih, objavljene 11. 7. 2025 v Uradnem listu RS št. 53/25 in uporabljane od 12. 7. 2025 dalje, prinašajo pomembne novosti na področju dela delavcev na prostem. Spremenjeni pravilnik se nanaša tako na stalna kot na začasna delovna mesta na prostem, izjemoma pa tudi na začasna in premična gradbišča. Ključna vsebinska nadgradnja je razširitev obveznosti delodajalcev glede zaščite delavcev pred visokimi temperaturami in vplivi sonca. IRSD bo v okviru svojih usmerjenih nadzorov v letu 2026 posebno pozornost namenil prav preverjanju izvajanja teh novih zakonskih zahtev v praksi

3.8. Usmerjena akcija s področja VZD v gozdarstvu

V preteklih letih je bilo izvedenih več inšpekcijskih nadzorov pri delodajalcih, ki opravljajo dela v gozdarstvu, pri čemer so ti nadzori potekali v sodelovanju z gozdarsko inšpekcijo. Takšen način dela se je izkazal za izjemno smiseln in učinkovit, saj obe inšpekciji zasledujeta skupen interes – zagotavljanje varnega, zakonitega in strokovno izvedenega dela v gozdnem okolju. Zaradi pozitivnih rezultatov dosedanjega sodelovanja bodo skupni nadzori nadaljevani tudi v letu 2026.

Pri inšpekcijskih nadzorih bo posebna pozornost namenjena več ključnim področjem, ki predstavljajo najvišja tveganja pri delu v gozdarstvu. To vključuje tudi postopke izvajanja sečnje. Pomemben poudarek bo tudi na uporabi osebne varovalne opreme. Nadzor bo zajemal tudi varno spravilo lesa, zlasti varno uporabo traktorjev in drugih strojev ter zagotavljanje vseh ukrepov za zmanjšanje tveganj pri delu. Posebna pozornost bo namenjena tudi ocenjevanju tveganj pri delu v gozdu. Preverjalo se bo tudi usposabljanje delavcev za varno opravljanje dela. Pomemben del nadzorov bo tudi zagotavljanje zdravstvenih pregledov.

3.9. Obravnava prijav in nezgod pri delu

Pri obravnavi prijav s področja varnosti in zdravja pri delu v gozdarstvu bodo inšpektorji obravnavali vse prejete prijave. Ključnega pomena bo, da se vsak inšpekcijski nadzor uvede z jasnim ciljem preprečiti ogrožanje življenja in zdravja delavcev, še posebej pri opraviilih, ki so povezana z visokim tveganjem, kot je delo v gozdu. Enak pristop bo IRSD uporabil tudi pri obravnavi nezgod pri delu v letu 2026. Prednostno bodo obravnavane smrtne nezgode in nezgode, ki imajo za posledico težke poškodbe, saj te predstavljajo najresnejša tveganja in zahtevajo takojšnjo in celovito reakcijo inšpekcije.

3.10. Mednarodne aktivnosti

IRSD bo tudi v letu 2026 nadaljeval aktivno sodelovanje v različnih evropskih pobudah in mrežah, zlasti v okviru SLIC, EU-OSHA in ELA, kjer bo prispeval k izmenjavi dobrih praks, usklajevanju nadzornih pristopov ter krepitvi standardov varnosti in zdravja pri delu v EU. V okviru SLIC bo IRSD sodeloval v več delovnih skupinah. V maju 2026 se bo IRSD udeležil plenarnega zasedanja SLIC na Cipru, kjer bo predstavil Evalvacijsko poročilo ocenjevanja Inšpektorata za delo Luksemburga. To poročilo je posebej pomembno, saj je IRSD prvič vodil evalvacijo drugega nacionalnega inšpektorata. Predstavnik IRSD se bo kot član evalvacijske skupine udeležil tudi evalvacije Inšpektorata za delo Poljske, ki bo predvidoma potekala konec septembra 2026. Poleg tega se bo IRSD udeležil jesenskega plenarnega zasedanja SLIC na Irskem. IRSD bo tudi v prihodnje aktivno sodeloval v programu KSS (Knowledge Sharing

System), v okviru katerega nacionalni inšpektorati držav članic EU izmenjujejo vprašanja in odgovore o nadzornih praksah, pravnih dilemah ter strokovnih izzivih.

4. NADZOR NA PODROČJU SOCIALNE INŠPEKCIJE

Socialna inšpekcija nadzira izvajanje ZSV in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, pri javnih socialnovarstvenih zavodih, koncesionarjih ter pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo socialnovarstvene storitve ter so vpisani v register zasebnikov in pravnih oseb (v nadaljevanju: izvajalci dejavnosti socialnega varstva), opravlja nadzor nad izvajanjem drugih zakonov ali na njihovi podlagi izdanih predpisov, ki določajo javna pooblastila ali druge naloge posameznim izvajalcem dejavnosti socialnega varstva, ter nadzor nad izvajanjem nalog, ki jih ta zakon nalaga občinam, zlasti preverjanje obsega mreže javne službe, za katero je zadolžena občina, in soglasij k cenam storitev, ki jih izdajajo pristojni občinski organi.

Socialna inšpekcija nadzira tudi izvajanje ZSV in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, pri fizičnih in pravnih osebah, za katere obstaja sum, da opravljajo dejavnost socialnega varstva brez vpisa v register zasebnikov in pravnih oseb iz 67. člena ZSV.

Pri pripravi programskih usmeritev oziroma letnega programa dela socialna inšpekcija upošteva pretekle ugotovitve in pogostejše zaznane nepravilnosti ter morebitne predloge ministrstva, pristojnega za socialno varstvo (v skladu z drugim odstavkom 105. člena ZSV).

Prioritetno bo inšpekcija v letu 2026 izvedla nadzore v zvezi s tistimi prijavami oziroma pobudami za katere bo ocenjeno, da bo ugotovitev inšpektorja bistveno vplivala na pravice oziroma obveznosti uporabnikov socialnovarstvene dejavnosti. Tako bodo nadzori izvedeni zlasti na podlagi prijav za iz katerih so razvidni očitki v zvezi z:

- urejanjem razmerij med starši in otroki po razpadu družinske skupnosti,
- ukrepi za varstvo otrokove koristi,
- obravnavo nasilja v družini,
- uveljavljanjem pravic iz javnih sredstev.

V skladu z 8. členom ZID-1 lahko inšpektor glede na okoliščine primera in v okviru svojih pooblastil prosto presoja glede svetovanja in pomoči ter izbire ukrepov, s katerimi zagotovi izvajanje oziroma spoštovanje zakonov in drugih predpisov. Na podlagi izkušenj iz prejšnjih let bo socialna inšpekcija nadaljevala s poudarjanjem svetovalne vloge in s tem uveljavljala temeljno poslanstvo inšpekcije – s svojimi aktivnostmi zagotoviti izvajanje oziroma spoštovanje zakonov in drugih predpisov, katerih izvajanje nadzira. S svetovanjem želimo v večji meri preprečiti, da bi prihajalo do kršitev predpisov, saj je zaradi specifičnosti socialnovarstvene dejavnosti izrednega pomena, da se delovni odnos, katerega ključni element je sodelovanje med uporabnikom in izvajalcem pri soustvarjanju možnih rešitev, ne prekine zaradi kršitev predpisov oziroma zaradi suma kršitev predpisov. Svetovalno vlogo bomo izvajali predvsem z nudenjem tako imenovane strokovne pomoči, javno objavo stališč in mnenj socialne inšpekcije v zvezi z zakonitostjo ravnanj izvajalcev socialnovarstvene dejavnosti ter tudi z neposrednim svetovanjem v posameznih regijah. V inšpekciji ocenjujemo, da si izvajalci dejavnosti za zagotavljanje koristi uporabnikov praviloma želijo delovati zakonito in strokovno in da do kršitev prihaja zaradi različnih razlogov, ki bi se jim lahko izognili ob čimprejšnjem svetovanju, ki bi bilo na voljo ob prvih znakih motenj v delovnem odnosu med uporabnikom in izvajalcem.

5. NADZOR SEKTORJA ZA PREDNOSTNO ODZIVANJE

Namen ustanovitve Sektorja za prednostno odzivanje je bil v prednostnem odzivanju na izzive, ki se pojavijo v družbi na področju zagotavljanja delavskih pravic, zlasti ko gre za ogroženost večjega števila delavcev, šibkejših kategorij delavcev. Glede na to, da so Inšpektorji Sektorja

razporejeni po celotnem področju RS, se ustanovitev Sektorja za prednostno odzivanje kaže kot uspešna rešitev, saj je s tem omogočena takojšnja odzivnost kjerkoli na območju RS s ciljem hkratnega oz. skupnega sodelovanja obeh vrst inšpekcij, v luči izvajanja celovitega inšpekcijskega nadzora nad zavezanci.

Sektor si bo še naprej prizadeval, da bo prioriteto in prednostno obravnaval prijave oz. pobude in zadeve, ki se na podlagi ocene tveganja in po odločitvi vodstva IRSD, štejejo kot nujne ter takšne, v katerih bo izkazan večji interes po celotni ali kompleksni obravnavi, tako iz področja delovnih razmerij, kot tudi področja varnosti in zdravja pri delu. Zasledoval se bo javni interes, ki je običajno izkazan, ko gre za zatiranje kršitev z večjimi finančnimi posledicami, ko gre za večkratne oz. ponavljajoče se kršitve, ki kažejo na očitno nezakonito poslovanje zavezancev, ko gre za kršitve večjega števila pravic delavcev oz. šibkejših kategorij delavcev, ko gre za možnost obstoja nevarnosti za življenje in zdravje ljudi na delovnih mestih in ko gre za nujne ukrepe, ki jih ni mogoče odlagati. Gre predvsem za inšpekcijske nadzore, iz katerih bo izhajala verjetnost, da bodo izpolnjeni pogoji za izdajo prepovedne odločbe iz 19.člena ZID-1. S takšnimi inšpekcijskimi nadzori se v celoti zasleduje tudi javni interes in varovanje najranljivejših kategorij delavcev.

Inšpekcijski nadzori bodo še nadalje usmerjeni v skupno obravnavo primerov tako iz področja delovnega prava kot tudi varnosti in zdravja pri delu ter tako sodelovanju obeh področij delovanja Inšpektorata. S skupnimi nadzori večjega števila inšpektorjev, bomo obravnavali večja gradbišča oz. delovišča, večje proizvodnje v Republiki Sloveniji, kjer je lahko prisotnih več zavezancev in več delavcev, kjer lahko domnevamo, da prihaja do kršitev pravic večih delavcev. S takšnimi nadzori bomo na področju delovnih razmerij zasledovali in preverjali spoštovanje določb več zakonov in sicer predvsem nadzor nad zaposlovanjem tujih delavcev in spoštovanjem veljavnih predpisov pri delu tujcev, čezmejnega izvajanja storitev tako domačih, kot tudi tujih pravnih oseb, v nadzoru bomo ugotavljali ali se zagotavljanje dela delavcev uporabnikom izvaja v skladu z zakonodajo in ugotavljali tudi druge sistemske kršitve na podlagi določb Zakona o delovnih razmerjih. Na področju varnosti in zdravja pri delu bodo inšpektorji nadzorovali spoštovanje zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu, zlasti glede brezhibnosti sredstev za delo, ustreznega delovnega okolja in osebne varovalne opreme ter odpravljanje in obvladovanje neposredne nevarnosti za življenje delavcev in nevarnosti neugodnosti pri delu in ročnega premeščanja bremen. Poseben poudarek bo namenjen tudi nadzoru pri zaposlovanju in delu tujcev na področju minimalnih standardov za nastanitev tujcev, ki so zaposleni ali delajo v RS.

Še nadalje bomo dobro sodelovali in se povezovali z drugimi institucijami oz. organi v smislu izvajanja skupnih nadzorov, kar se je že do sedaj izkazalo za dobro in uspešno pri posameznih primerih, kot tudi glede neposredne izmenjave relevantnih informacij.

6. USMERITVE INŠPEKTORATA PRI DRUGIH AKTIVNOSTIH

V letu 2026 se bo inšpektorat osredotočil na krepitev strokovnosti, povečanje učinkovitosti ter izboljšanje ugleda, v skladu z dolgoročno vizijo organizacije. Nadaljeval bo z implementacijo strategije upravljanja s tveganji, katere cilj je optimizacija izvedbe nalog in doseganje zastavljenih ciljev. Ob tem bo spremljal izvajanje ukrepov, ki izhajajo iz prepoznanih tveganj ter težav, povezanih z izvajanjem nalog in zagotavljanjem delovnih standardov.

Inšpektorat bo nadaljeval s posodabljanjem registra tveganj na različnih področjih inšpekcijskega nadzora, vključno z nadzorom delovnih razmerij, varnosti in zdravja pri delu, socialno inšpekcijo ter podpornimi službami. Obvladovanje tveganj bo še naprej ostalo ključni del nalog IRSD, pri čemer se bo posebej pozornost namenila tudi etiki, integriteti in

preprečevanju korupcije. Ta področja se bodo spremljala v okviru načrta integritete, ki ga bomo sproti posodabljali in spremljali zavezanost k izvedbi ukrepov, hkrati pa obravnavali morebitne odklone od dovoljenih ravnanj.

Poleg tega bo IRSD vlagal v spremljanje zakonodajnih sprememb, predvsem na področjih informacij javnega značaja, varovanja osebnih podatkov in digitalizacije. Razvijali se bodo tudi organizacijski postopki, katerih namen je izboljšanje učinkovitosti dela, predvsem v informatiki.

6.1. Strokovno usposabljanje in razvoj zaposlenih

Kakovost opravljenega dela temelji na dobro usposobljenih zaposlenih. Tako Konvencija MOD št. 81 o inšpekciji dela kot ZID-1 in Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14, v nadaljevanju: ZIN) določajo, da ima inšpektor pravico in dolžnost izpopolnjevati svoje strokovno znanje. Prav tako Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo in 203/20 – ZIUPOP DVE) določa, da imajo javni uslužbenci pravico in dolžnost usposabljanja na delovnem mestu.

V letu 2026 bo IRSD svojim uslužbencem zagotovil različna usposabljanja, predvsem na področjih, ki doživljajo največ sprememb. Usposabljanja bodo prispevala k poenotenju postopkov inšpekcijskega nadzora in odločanja. Izvajana bodo v obliki delavnic, kjer se bodo uslužbenci seznanili s konkretnimi problemi s področja inšpekcijskega nadzora in drugih delovnih nalog.

Tematike delavnic bodo določene na podlagi aktualnih potreb ter pobud uslužbencev. Letni načrt izobraževanja bo podrobno opredelil vsebine, vrste in namene usposabljanj.

V letu 2026 se bodo vsi uslužbenci IRSD udeležili letnega posveta. Prešli bomo na uporabo digitalnega kadrovskega orodja MUZA, ki vzpodbuja karierni razvoj in razvoj kompetenc zaposlenih.

6.2. Kadrovska okrepitev

V letu 2026 bomo nadaljevali z zaposlovanjem inšpektorjev na podlagi dodatnih zaposlitev, ki so bile odobrene leta 2024. IRSD bo nadaljeval prizadevanja za izboljšanje kadrovske strukture, saj povečano število prijav kršitev, vedno večja zahtevnost nadzorov ter dodatne naloge (kot je nadzor zaposlovanja tujcev po ZČmIS) zahtevajo kadrovska okrepitev.

Delo inšpektorata je lahko še bolj učinkovito le z dodatnimi zaposlitvami in strokovnimi pomočniki, ki bodo razbremenili inšpektorje pri administrativnih nalogah. Prav tako si bomo prizadevali za okrepitev podpornih služb, brez katerih tudi inšpekcijsko delo ne more potekati brezhibno.

V letu 2026 bomo pristojno ministrstvo pozvali, da nam odobri dodatne zaposlitve inšpektorjev, saj bomo le z večjim številom inšpektorjev lahko uspešneje nadzorovali vedno večje število pravnih subjektov in perečo tematiko zaposlovanja tujih državljanov.

6.3. Digitalizacija in informatizacija

Poleg že predstavljenih aktivnosti bo IRSD nadaljeval s posodabljanjem informacijskega sistema (IS IRSD). Cilj je dodatna digitalizacija postopkov, varovanje osebnih podatkov in boljša izmenjava podatkov med organi.

Za dvig učinkovitosti dela se bomo v letu 2026 trudili za večjo digitalizacijo postopkov inšpektorata. Poseben poudarek bo na zagotavljanju jasnih in razumljivih informacij za javnost na spletišču, kjer bomo redno objavljali svoja mnenja, pojasnila in ugotovitve.

V letu 2026 bo izvedena prenova intranetne strani inšpektorata s katero se bo zagotovila informacijska podpora digitalizaciji procesov (javna naročila in evidenčni postopki, proces izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja). V okviru prenove intranetne strani bo vzpostavljena digitalna knjižnica za vsebinsko podporo delovnih procesov. Vzpostavljene bodo evidence za podporo izvajanja delovnih procesov (pooblastila, vzdrževanje vsebin omaric prve pomoči, redna delovna uspešnost).

Na področju informacijske varnosti bodo skladno z zahtevami Zakona o informacijski varnosti (ZInfV-1) z namenom prepoznavanja tveganj za informacijsko in kibernetsko varnost in oceno praks obvladovanja tveganj za informacijsko in kibernetsko varnost ter njihovega vpliva na storitve, ki jih opravlja inšpektorat, uvedena redna usposabljanja odgovornih oseb, skrbnikov informacijsko-komunikacijskih sistemov in zaposlenih.

V skladu z ZInfV-1 bodo z namenom zagotavljanja visoke ravni informacijske in kibernetske varnosti ter odpornosti omrežnih in informacijskih sistemov inšpektorata, izvedene začetne aktivnosti pri vzpostavitvi dokumentiranega sistema upravljanja varovanja informacij in sistema upravljanja neprekinjenega poslovanja. Izveden bo pregled področja informacijske varnosti na podlagi katerega bodo določeni tehnični, operativni in organizacijski ukrepi za zagotavljanje celovitosti, avtentičnosti, zaupnosti in razpoložljivosti omrežnih in informacijskih sistemov oziroma za obvladovanje tveganj za varnost omrežnih in informacijskih sistemov, ki jih inšpektorat uporablja za svoje delovanje ali opravljanje storitev.

6.4. Sodelovanje z deležniki in javnostjo

IRSD bo tudi v prihodnje ohranjal aktivno sodelovanje z različnimi ključnimi deležniki, ki pomembno vplivajo na urejenost in razvoj delovnih razmerij v Sloveniji. Sodelovanje bo potekalo z Zavodom RS za zaposlovanje, predvsem pri izmenjavi podatkov ter spremljanju zaposlovanja in dela domačih in tujih delavcev. Pomemben del partnerstva predstavljajo tudi SPOT točke, prek katerih se krepi informiranje delodajalcev in delavcev ter izboljšuje dostop do podpornih storitev.

IRSD bo nadaljeval tesno sodelovanje z resornimi ministrstvi, zlasti pri pripravi strokovnih podlag, izmenjavi informacij in oblikovanju predlogov za izboljšanje zakonodaje na področju delovnih razmerij ter varnosti in zdravja pri delu. Pomemben del dialoga bodo tudi sindikati in organizacije delodajalcev, s katerimi bo IRSD sodeloval pri prepoznavanju aktualnih izzivov, oblikovanju ukrepov ter krepitevi kulture spoštovanja delovnopравnih standardov. Takšno sodelovanje omogoča bolj usklajeno, učinkovito in strokovno delovanje ter krepi sistemski pristop k zaščiti pravic delavcev in podpori delodajalcem pri zakonitem in varnem poslovanju.

Mednarodno sodelovanje z nadzornimi organi, izobraževanja, bilateralna sodelovanja ter čezmejne inšpekcije bodo tudi v letu 2026 ostali pomemben del aktivnosti IRSD. Poleg krepitev strokovnih pristopov in izmenjave dobrih praks na ravni EU bo Inšpektorat aktivno sodeloval na strokovnih posvetih, konferencah in drugih mednarodnih srečanjih. Takšno sodelovanje omogoča sprotno spremljanje trendov, izzivov in rešitev na področju delovnih razmerij ter varnosti in zdravja pri delu, hkrati pa prispeva k bolj usklajenemu, sodobnemu in učinkovitemu delovanju inšpekcijskih služb v Sloveniji.

6.5. Promocija zdravja in varnosti pri delu

IRSD bo na podlagi ocenjenih tveganj in sprejetih ukrepov nadaljeval z aktivnostmi za zagotavljanje zdravega in varnega delovnega okolja ter promocijo zdravja.

7. POROČILO O DELU INŠPEKTORATA RS ZA DELO ZA LETO 2026

IRSD bo v skladu s 7. členom ZID-1 pripravil Poročilo o svojem delu za preteklo koledarsko leto ter ga predložil resornemu ministrstvu, ki ga bo posredovalo v nadaljnjo obravnavo Vladi Republike Slovenije, Državnemu zboru Republike Slovenije in generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo. Vlada Republike Slovenije bo poročilo posredovala tudi Ekonomsko-socialnemu svetu. Stališče do letnega poročila o delu inšpektorata pa bo, na podlagi 6. člena ZID-1, sprejel tudi Svet inšpekcije dela.

8. ZAKLJUČEK

IRSD bo tudi v letu 2026 z različnimi preventivnimi, nadzornimi in kaznovalnimi aktivnostmi prispeval k spoštovanju zakonodaje s področij, za katera je pristojen. Na podlagi ugotovitev preteklih in tekočih nadzorov, analize tveganj in povratnih informacij deležnikov bodo prilagojeni prioriteti delovanja, kar vključuje:

- krepitev zaščite pravic delavcev, zlasti ranljivih skupin, kot so tuji delavci in zaposleni v sektorjih z visokim tveganjem za kršitve,
- izboljšanje varnosti in zdravja pri delu z osredotočanjem na dejavnosti z večjo pojavnostjo nezgod pri delu,
- povečevanje učinkovitosti inšpekcijskega nadzora skozi digitalizacijo, izmenjavo podatkov in sodelovanje z drugimi institucijami,
- aktivno sodelovanje z deležniki in javnostjo pri osveščanju o zakonodaji, pravicah in dolžnostih ter zagotavljanju strokovne pomoči delodajalcem in delavcem,
- nadaljevanje usposabljanja in kadrovskega razvoja, da bo delo inšpektorata ostalo strokovno, učinkovito in usklajeno s potrebami trga dela.

Inšpektorat ostaja zavezan načelom zakonitosti, nepristranskosti in transparentnosti pri svojem delu. S tem želi zagotoviti varno in pravično delovno okolje ter spodbuditi dolgoročne izboljšave na področju delovnih razmerij, varnosti in zdravja pri delu ter socialnega varstva. Vsa navedena prizadevanja bodo dopolnjena z mednarodnim sodelovanjem, čezmejnimi inšpekcijami in udeležbo v evropskih pobudah, ki bodo prispevale k izmenjavi dobrih praks ter krepitvi učinkovitosti inšpektorata. Naš cilj je, da s celovitim in odgovornim pristopom učinkovito naslavljamo zaznane izzive in se sproti prilagajamo novim razmeram na trgu dela, vse v korist delavcev, delodajalcev in družbe kot celote.

Katja Čoh – Kragolnik
GLAVNA INŠPEKTORICA